

ВАЛЕНТИНА МИЗИЙСКА

Пет годишни времена

Завладяващ роман за четирима мъже и една необикновена жена.

enthusiast

ВАЛЕНТИНА МИЗИЙСКА

Пет годишни
времена

enthusiaст

София, 2023

Валентина Музійська
Пет годишні времена

© Валентина Музійська, автор, 2023

© Биляна Славкова, Kontur Creative, дизайн на корицата, 2023

© Olga Karpushina, Alexei Vanyashin for Cyreal, наборен шрифт Lora
(SIL Open Font License), 2023

© Enthusiast – запазена марка на „Алто комюникейшънс
енд пблшишнг“ ООД, 2023

ISBN 978-619-164-509-1

*На мама и тати.
За любовта и подкрепата.*

ЕСЕН

Трябваше да се отърве от този апартамент. Надяваше се следващия път, когато се наложеше да гоjde в София, да няма къде да отседне.

Беше ужасно топло. Източното изложение и липсата на високи сгради в близост правеше сутрешния сън след осем невъзможен въпреки пердетата. Тук и вечерите в сянка бяха невъможни, дните – затиснати между всичките стени. Всичко, до което се докоснеше, всеки предмет, аромат на помещение, шум от съседните апартаменти натякваше, че вече няма дом. Нищо че след раздялата с Мариана всичко си остана, както беше. Все едно не бе присъствала в живота му въобще.

Стана, изми се, огледа се в огледалото – леката брада, с която бе пристигнал, вече бе покрила почти плътно кожата му, но не му се бръснеше. Успя да хване голяма част от косата си назад и да я върже, белегът на челото му се оголи. Приготви си кафе. Върху масата в кухнята стояха изданията на *Current Archaeology* – осми и девети брой, и четвърти брой на *Archaeology*, които купи от летището. Разлисти ги прав, докато държеше чашата с една ръка – знаеше, че няма да е в състояние да седне да чете. Не тук. Изпи кафето и отиде в стаята, отвори гардероба и извади чиста риза, намери гънките, които бе забравил да си вземе преди три месеца – не биваше да ги забравя този път, не му се ходеше по магазини за по-малък номер. Поне

с отслабването му се беше приключило. Апатия към всичко, никакъв апетит.

Тръгна по коридора бавно, сякаш се надяваше някой или нещо да го спре, чуваше дишането си, бумтенето на кръвта в ушите си. Спря пред детската стая, застина за няколко секунди, после отвори вратата и остана на прага. Изграчката над креватчето се раздвижи, тихо издрънча звънче, гардеробът бе полуотворен – очевидно пантата трябваше да се затегне. Гърлото го стегна, нямаше да го направи. Плъзна поглед по етажерката с изграчките – на най-горния рафт бе снимката от рождения ден на Дани, пляскаше с ръчички пред тортата с една свещичка. На съседната снимка гледаше към обектива. На колко беше там? Година и месец-два? Такава му изпрати Мариана по имейла, докато той беше в Израел. Не трябваше да бъде толкова далеч от двамата толкова месеци в годината...

Затвори вратата, obu се в коридора, взе списанията от кухнята и излезе. Все някак щеше да избута времето до полета за Франкфурт в петък. На всяка цена трябваше да прогаде апартамента. Тук всичко му напомняше за онова, което беше имал някога и вече нямаше да има. На булевард „Гоце Делчев“ си хвана такси.

Понякога си мислеше, че и да имаше желание, пак нямаше да е в състояние да спре Мариана да си тръгне. Вече нищо не ги събираше, не че и преди да се роди детето имаха кой знае колко общо. Беше кротка и дори покорна, умна, но нерешителна дори когато беше права. Сякаш се страхуваше, че ако прояви надмощие, това би било пагубно за отношението му към нея. Нямаше много интереси – работата в общината, пазаруване по списък в неделя, чистене през уикенда, чистене при всеки удобен момент. Четеше книги само докато пътуваха, в готвенето не импровизираше и грехи не обичаше да си купува – привързваше се към жилетките и блузите, които той ѝ носеше. Не се оплакваше и не говореше на висок глас.

Поглеждайки назад във времето на петгодишния им брак, той мислеше, че двамата са си били безинтересни. Тя бе красива, но почти безцветна в опитите си да бъде идеалната домакиня, идеалната съпруга, идеалната любима на един отсъстващ мъж. Какъвто всъщност той перфектно беше. Никога не ѝ разказваше за работата си – по погледа ѝ виждаше, че бързо губи интерес, а и сам знаеше, че с въпроси за археология едва ли можеше да впечатли някого извън кръга си от колеги от университета, участници в конференции и разкопки.

Таксито намали, след като бе поело по Околовръстното, полицаи отклоняваха колите в дясното платно. Извърна глава и стисна очи, докато не преминаха покрай катастрофиралите коли и не възстановиха скоростта. Белегът над дясното око започна да пулсира, усещаше го най-вече по челото си, а там, където се изгубваше в косата му, започна да сърби. Пое си въздух по-дълбоко, задържа го, усети как потта избива по слепоочията и носа му. Попи я с opakото на дланта си, ръката му препереше, с другата потърси хладината на списанията – потърка гланца на корицата на горното, поигра си с ръбчето на страниците. Ето че отмина. С времето се получаваше по-бързо...

Помоли шофьора да го остави на паркинга, пред входа на ИКЕА. Даде път на възрастен мъж и жена, качи се след тях на ескалатора и се заслуша в разговора им за жегата навън. На втория етаж те свърнаха към ресторанта, а той пое към изложбената част. Имаше малко хора, което бе добре. Климатичните работеха на пълна мощност. От време на време се разминаваше с тичащи деца, дочуваше фрагменти от наставленията на родители, звън на телефон, разпиляване на листове с оферти. Вървеше и оглеждаше с печално одобрение десетките кътове с обзавеждане и търсеше по-тихо място.

Нагпис: *Нашият апартамент е само 42 кв. м. В малкото жилище можеш да отделиш повече време за почивка и за близките си.* Той знаеше, че не пространството превръща апартамента в дом. Дом е някъде, където си добре. Той нямаше такъв.

Завари мъж и жена да измерват дължината на етажерката с хартиен сантиметър, после изпробваха фотъйола в „хола“, накрая се заеха с отваряне на чекмеджетата на гардероба с огледални плъзгащи врати. Изчака ги да си отидат и зае дивана – разположи списанията на масата пред себе си, облегна се удобно, затвори очи и ето че вече бе сам в малкото си жилище. След няколко минути усети как сърцето му се успокои, задиша по-бавно. Винаги е бил сам, без Мариана, Дани. Така е по-добре, не ги е имало. Ако не се притесняваше, че ще изгуби мислите си в тяхната посока, щеше да опита да погремне.

Взе *Current Archaeology*. Разгърна няколко страници, плъзна поглед по съдържанието, избра си статия, с която да започне. Ами ако все пак приключеше с броевете преди полета, какво щеше да си вземе – *The Economist*? *Time*? Имаше усещането, че вкъщи има още някого, заради когото се налага да е тих. Извърна глава, обърна се назад – нямаше. Тонирани стени и тъмни мебели – гали, ако в апартамента всичко бе по-тъмно, положението щеше да е поносимо, не толкова крещящо, че е празно?

И тъкмо да се върне към списанието, когато изведнъж гръхът му спря – забеляза ходилата ѝ върху леглото в спалнята.

Толкова се беше потопил в идеята за реалност, че за миг беше изключил, че всеки можеше да се разхожда и да изпробва мебелите. После в импровизираните помещения влязоха още хора, чуха се още гласове. И чувството, че наистина е у дома, се изпари, изчезна, свърши се. Сбра списанията и се изправи. Избра изхода през спалня-

та, не този, през който беше влязъл – не знаеше защо. После спря откъм долната част на леглото.

Беше полезна на една страна, подвила колене, протегнала ръка, като че ли беше презърнала дете. Ектоморфен* тип телосложение, източен медитеранид. Черни очи, черна коса, госта къса. Имаше загар, но си личеше, че под него кожата е матова. Отпусната спокойно, сякаш също беше у дома си, загледана пред себе си, като че ли излизаше от сън. И в някакъв нереален миг в „спалнята“ остана само той – почти хипнотизиран и едва долавящ зад гърба си припряното появяване от оживлението на други хора в магазина. Или бе оглушал, или животът бе изгубил своята глъч. И беше онемял – катезорично, или никога до днес не бе изпитвал по-голяма нужда да мълчи. За целия си брак с Мариана в леглото си не беше спал и пет-шест месеца.

После срещна погледа ѝ. Без мили чувства, но и без враждебност, просто поглед на човек, който бе тук, за да не бъде другаде. От неудобство извърна глава и пое към ресторанта. Докато вървеше, следвайки стрелките върху пода, се чудеше какво го беше дърпало като магнит натам. Това, че от години мисъл за интимност не бе навестявала ума му? При работа сред прахоляк и ярко слънце такива мисли много не вирееха. На колко беше? Изглеждаше му неморално млада. Чак се срамуваше, че беше гледал тялото ѝ по начин, който не усещаше присъщ.

В ресторанта си взе керамична чаша, бутилка с минерална вода, след касата отиде на автомата – сипа си кафе и седна на една от масите в дъното. Сложи списанията пред себе си, постоя така, задържайки първата глътка кофеин в устата си. Затвори очи, преглътна. Щеше да прогаде апартамента с всички мебели и вещи.

* Според Системата за соматотипизиране на Шелдън – телосложение, характеризиращо се с висок, строен и слаб скелет – бел. авт.

Щеше да прибере единствено дрехите си и албумите със снимки на детето. Или не бе добра идея? Дали пък снимките, прибрани в някой шкаф в квартирата в Хайделберг, нямаше да теглят мислите му все назад. За толкова години ги разгледа един-единствен път – не всичките, не можа – тежеше му. Би ли ги разглеждал пак? Бе слаб, толкова слаб, като че ли никога нямаше да може да се справи...

И като че ли пак не беше сам. Отвори очи – сега стоеше пред него права, държеше чаша с кафе в едната си ръка, в другата – бутилка с вода. Усети как от изненада устните му се отлепят една от друга, бавно, много бавно.

– Забелязах, че ме гледаш – каза тихо тя. *Боже, колко неудобно!* Изпъна гръб. В миг това, че тя го заговори на „ти“, дори не му се стори странно. На пръв поглед изглеждаше, че имат разлика поне двайсет и пет години.

– Извинявам се. Не бях с лоши намерения...

Тя постоя така, загледана в лицето му по начин, който не му позволяваше да мигне. Тя също не премигваше:

– Ще те притеснявам ли, ако остана тук?

Несъзнателно огледа празните маси наоколо и все пак кимна. Не се налагаше да ѝ освобождава място, не бе заел и половината от плота. Тя седна срещу него, облегна се назад и притвори очи. Носът ѝ беше характерен, тесен, леко неправилен, но толкова изтънчен. Изразени скули, изразени устни, не много пълтни, но естествено очертани. Гледа лицето ѝ в продължение на няколко минути, докато реши, че вече спи. После също затвори очи.

Доста скоро след развода Мариана се омъжи пак. Той го понесе като мъж. Тя беше привлекателна и дори единствено поради този факт заслужаваше по-хубава алтернатива от самотно обитаване на апартамента в „Белите брези“ в продължение на месеци. При това, очаквайки го да се върне за около седмица, само колко-

то да събере багаж за нова експедиция и да замине пак. След всичко не успяваше да ѝ предложи повече. Стомахът му болезнено се сви. Никоя жена не заслужаваше такъв живот.

Мариана никога не каза нищо по въпроса, сякаш фактът, че е в София, на фона на алтернативата си да се върне при родителите си в Лом, я караше да чувства благодарност за предоставения шанс. Разделиха се „като приятели“, тя го нарече с тези думи. Четири години след това не се потърсиха. Мъжът ѝ бе дерматолог – естествено неангажиран далеч от вкъщи, и тази мисъл трябваше донякъде да го успокоява. „Като приятели“ звучеше по-приемливо в сравнение с истината – бяха имали дете, сега тя имаше две дъщеря, а той нищо нямаше.

Усети, че устата му пресъхва. Пресегна се и взе шишето с вода.

– Тръгваш ли? – попита тя.

Стресна се от гласа ѝ. Прекалено кагифен.

– Не, просто...

Тя пак затвори очи.

– Край теб е безопасно. Няма въпроси.

– На колко години си? Съжалявам за въпроса.

Тя само си пое въздух, все така със затворени очи. Въздъхна. Леко, но я чу.

– На двайсет и седем.

– Извинявай, просто... Изглеждаш доста по-млада.

Може би заради прическата.

Тя кимна.

– Нежеланият ефект от инициативата.

Не знаеше какво се казва в такива случаи, не знаеше гали да пита, засягаше ли го причината? Какво би правил в момента, ако не беше тя – щеше да стои в компанията на чашата с изстиващо кафе и затоплящата се вода в пластмасова бутилка, да разгръща страници, които няма

да чете, защото нямаше как да навикат мислите му за несъстоялото се бащинство и провала му като съпруг.

Бе срещал Мариана два пъти дотук, съвсем случайно. Ситуацията, от която се страхуваше най-много през изминалите четири години от развода. *Как си, как е работата, а децата?* Мразеше да пита за едни неща, за да не пита как са други. Спестен интерес, за да не чуе отговорите, чието съдържание пределно знаеше, не беше нужно да се прави на любезен, за да разбере, че тя изпитва същото – тя бе съпругата, тя беше майката през малкото години на съвместния живот. Живот, който би изиграл по коренно различен начин при опция за връщане назад. Любящ баща, присъстващ мъж...

– Исках да нараня мъжа си – каза тя.

От кръстосването на репликите ѝ с мислите му го удари ток. Загледа се в чертите ѝ, в затворените ѝ очи. Опита се да си представи как е изглеждала преди – с по-гълга коса, как я е носила, усмивката на лицето ѝ, на какво се е усмихвала. Трябваше да е специалист в интерпретациите, в ровенето в чуждо минало. Тя го погледна. Тъжен поглед. Той потръпна.

– И успя ли да го нараниш?

– Не го заслужаваше, беше добро момче. Но аз си заслужавам всяко питане в тази връзка.

– Жив ли е? – попита той.

Тя най-накрая се усмихна.

– Жив и здрав. Надявам се, и по-щастлив. Далеч от мен.

– Тогава такива развръзки не трябва да ни натъжават – каза той.

Проследи промяната в погледа ѝ. Присвиването на очите ѝ, докато осъзнае казаното. Замислянето, за да провери съвпада ли с нагласата ѝ. И накрая удовлетворението ѝ от резултата. Усмивката ѝ.

– Сега ще излезе, че съм извадила късмет, заето ми е обърнал гръб.

Той се засмя – спонтанна реакция, шокиращо. Беше забравил, че някога се беше смял. Тя отпи от кафето си. Той я последва. Извърнаха очи един от друг – първо тя встрани, като привлечена от нещо, което беше толкова далеч от тук. Не, ако имаше връщане назад, не би бил ничий съпруг, ничий баща – така бе по-добре за всички. Пак би приел предложението за работа в Хайделберг, би се заринал с работа в университета и би придружавал професор Агам Кох по всички експедиции, на които го поканеше, но щеше да е сам. Не самотен. Просто сам.

– За какво писмо от Англия става въпрос? – попита тя.

Той се сепна. Проследи ръката ѝ, сочеше му подзаглавие от корицата на *Archaeology*. Няколко секунди, колкото да свърже паралелните светове – един човек от реалността се интересуваше от това, за което можеше да обяснява с часове.

– О, става въпрос за един замък в Северна Англия – каза, като се прокашля. – Не знам дали си го чувала, замък Бамбург. Разкопките му дават страшно много информация за историята на англосаксонското кралство. – Тя кимна. – Един археолог, Греъм Йънг, започва работа по обекта преди двайсетина години, през 1996-а, като вярва, че това е един малък проект, който ще работи през уикендите и между другото. И още докато търсят място за офис на терен заедно със собственика на земята, счупват ключалките на няколко стаички – представи си вградени в стените стаички, които десетилетия наред са стояли заключени, като някаква капсула на времето. Вътре намират останки от кутии с кости, артефакти и почвени проби от полевата работа на друг археолог – Хоуп-Тейлър, който е правил разкопки там от 1960-а...

Спря, защото се усети, че бе започнал да жестикулира, а тя – да разширява очи, вероятно подражавайки му в резонанс. Настъпи тишина, дори шумът от други хора в

ресторанта сякаш беше секнал. Тя не мигна в продължение на близо половин минута, той не смееше да издиша.

– Вярваш ли в случайностите? – попита тя.

Той вдигна рамене. Някакъв защитен жест, за да си придобие спокоен вид, докато темата отмине.

– Опитвам се да търся смисъла в случването и смисъла след случването на нещата. Но невинаги мога да се похваля с успех.

– Вярваш ли, че днес се срещнахме случайно?

– Вярвам, че се случихме един на друг, но можехме да се разминем, както те подминаха десетки други хора.

– Тоест не кръстовищата в живота ни са важни, а решенията за завоите, които вземаме на тях?

Той усети как кръвта започва да се движи с по-голяма тяга из артериите му и се помоли това да не му проличи. Една от колите в катастрофата на Околобръстното беше червена – видя я отдалеч още преди да разбере какво е станало. В съзнанието му зазвуча писък от гуми. Безкраен, сякаш никога нямаше да свърши с удар от мачкащи се пластмаса и метал.

– Но зелената светлина е твърде кратка – почти прошенна тя. – Ако не побързаш, вече е опасно да тичаш към отсрещната страна.

Винаги можеш да изчакаш. Дали да го произнесе? Дали и тя си го помисли? На кръстопът ли беше? Тя и той на едно кръстовище ли бяха?

Усмивката ѝ се стопи. Раздвижи тялото си, огледа чашите с кафе, бутилките с недоизпита вода, дамската си чанта. Ето, тръгваше.

– Развеждам се – каза тя. Той кимна. – Имам дете, имам връзка с друг и съм в много сложни отношения с много други хора...

– Разбирам. – Нищо не разбираше.

– Може би и аз по друго време щях да те подмина.

Тя разтърка очи, прокара ръка през косата си, усмихна

се. Странно беше, че останаха още половин час – Госпо- ги, не беше разговарял с човек, несвързан с работата му, от толкова години! Странно беше, че след изприказаното размениха номера. Странно беше, че като остана сам, пак имаше възможността да се разходи из изложбената площ и да намери ново място, за да седне и да почете, но нито му се занимаваше с този ритуал, нито му се четеше вече. Сега нямаше нужда от това. Опита се да си представи деня отпук на матък и за своя изненада се видя да пазарува в хранителен магазин, да се разхожда из града, да се прибира вкъщи, за да си стегне багажа за пътуването утре вечер – без потискащото чувство от последните години.

В главата му до края на деня щяха да резонират реплики и жестове, картини. До полета щяха да останат само кратки фрази и връзките, които правеха с живота му. За първи път гледаше на стеченията в живота си от перспективата на чужд човек. Какво можеше да знае тя, че да улучи точно тази струна? Какво можеше да знае той за нейния живот... В главата му се появи образът на Мариана, плачеца в единия край на дивана. Гърлото му се сви от болка.

Жената на съседното място шумеше със *Spiegel** и имаше лошия навик да прочиства гърлото си всеки път, когато отгръщаше на нова страница. Стюардесата предлагаше кафе, той си поръча черно. Докато поемаше картонената чашка над съседката си, хвърли поглед на поредния разтвор на страници и почти ахна. *Ein Portrait soll nicht nur eine Abbildung einer Person sein, sondern das Innere nach außen kehren.*** Снимки от изложба с черно-бели фотографии и лице на няколко от тях, което разпоз-

* *Der Spiegel* – „Шпигел“, немско списание от типа на *Time* – бел. авт.

** „Портретът не трябва просто да изобразява човек, а да улавя и неговата личност“ (от немски) – бел. авт.

на. От два опита на немски и английски се разбра, че дамата просто убива време с издание, намерено в автобуса на авиолинията. Да, нямала нищо против да му го даде да го прегледа.

Статията отразяваше новата изложба на финландски фотограф на име Кари Иконен, на която той представяше портрети, правени през последните пет години. На няколко от тях, разположени поне на две стени от изложбената площ, бе тя – същият поглед, черен, меланхолично сериозен, изглеждаше по-голяма, навярно заради дългата коса. На снимката в долния десен ъгъл Иконен позираше пред кадри *mit seiner Lieblingsmuse, Stella** от друга изложба. Под снимката пишеше „Личен архив“.

Никакъв смисъл в случването на нещата не намери, освен че го измъкваше от блатото, в което бе затънал в седемгодишно търсене на логика. Понечи да върне списанието на жената, но тя му махна отрицателно с ръка.

В Хайделберг животът го пое постарому. Работата в университета, разговорите с професор Кох във връзка с програмата, часовете в библиотеката, консултациите със студентите в специалност „Класическа археология“, самотните вечери в малката квартира в близост до кампуса, четенето на периодичните издания и новини в интернет. Списанието бе оставил върху масичката в хола, но не го беше отварял, откакто се прибра.

– Не мога да се преструвам, че не забелязвам по-различно изражение у теб – подметна професорът по време на един обяд. Напрегна се. За какво говореше? – Усмивка, драги. Да не би да е замесена жена?

– За щастие, не – отговори. Мисълта, че можеше да повлече жена в стихията на похабения живот, с който бе останал, го ужасяваше. От тази, че може да разхвър-

* „С любимата си муза, Стела“ (от немски) – бел. авт.

ли нейния, бягаше надалеч. Само спомен за откъслечните реплики и жестове подгържаше. Опасяваше се, че картините отдавна беше изменил неволно, докато ги прерисуваше в съзнанието си за хиляден път.

– Каквото и да е, дръж се за него, Сава – каза му професорът. После го потупа по гърба: – Не можем да променим миналото, но можем да се научим да живеем с него. Повярвай, с времето ще става по-добре...

Върна се в София в средата на декември. Беше се свързал с брокер за продажбата на апартамента, щяха да се видят, за да уточнят нещата. Дали от мисълта, че с това се свършваше, а бе решил, че свърши ли се в България, ще се почувства по-добре, дали защото беше убеден, че настроението, с което бе напуснал София, не бе чак толкова зле, та и сега не би било, но беше факт, че се прибра в „Белите брези“ с по-малко тежест в гърдите. Брокерът, мъж почти на неговата възраст, дойде на адреса още в деня на пристигането му, огледа имота, одобри го „на пръв поглед“, а след това се впусна да отваря шкафовете, да гледа под леглата, да проверява крановете и да чука по плочките в банята, и чак когато свърши с това, поиска да види документите за собственост.

– Състоянието на апартамента е чудесно, но ще му вземете много по-добра цена, ако го продавате необзаведен.

Както и да се опита да го убеди, че му е все едно дали ще вземе „от три до пет хиляди“ по-малко, брокерът не млъкна.

– Купувачите обичат повода да свалят от цената, не им го давайте. Отделно често подозират, че зад мебелите криете дефекти. Ще бъде трудно, дълго...

Може би това го убеди. Уговориха се да реши въпроса и да му се обади, за да дойде да го снима. Искаше да приключи с това по време на този престой. Още на след-

ващия ден се зае да сортира дрехи и предмети, като с учудване установи колко несантиментален бе по отношение на миналото си отпреди брака. От вещи, подарувани с Мариана с цел удобства, спомен или уют, щеше да се отърве, искаше да си спести изтезанието от бъдещи припомняния. Потърси в интернет фирма, която да го освободи от мебелите, и им се обади – щяха да минат след четири дни. Стаята на Дани остави за накрая – плашеше го силата на болката от този кът. И когато почувства, че клони към бягство в ИКЕА с четири в ръка, му стана мъчно.

Вярваш ли в случайностите? Помнеше кристално ясно ококорените ѝ очи, сериозния ѝ вид, все едно от отговора му зависеше какво ще стане с нея отсега нататък. Не вярваше, че ще я срещне пак, не и случайно. Повъртя телефона из ръцете си – дори не помнеше откога не беше писал съобщение. *Пиеш ли ти се кафе в ИКЕА?* – Боже, беше твърде стар, за да блести с оригиналност, бе твърде неподходящо да подмята каквото и да е на момиче с връзка и в развод. А тя все още ли бе с връзка, все още ли в развод? Един ден мина в съмнения, три дни до влизането в стаята на Дани. Признаваше едно – едната мисъл бягаше от другата. *Каквото и да е, дръж се за него.*

Привет. В София съм от три дни. Ако ти се пиеш кафе или ти се мълчи в мебелен магазин, можем да се видим. И ако е удобно, разбира се.

Отговорът ѝ дойде след четири минути: *В час съм. Ще звънна след 25 минути.* След няколко секунди пристигна още: *От събота си тук и пишеш чак сега?* Коремът му се преобърна.

Видяха се в едно кафене на „Васил Левски“, малко преди Попа. Когато я завари там, му стана неудобно, въпреки че въобще не беше закъснял. Тя се изправи, щом го видя да влиза, хвърли му се на врата, целуна го по бузата,

отвърна ѝ със същото, парфюмът ѝ го поразил – нещо цитрусово и зелено, мирис на прясно разцепено дърво... Имаше свеж вид, косата ѝ не бе пораснала, навярно бе решила да запази късата прическа, но очите ѝ светеха като на щастлив човек. Той мислено се поздрави, че се преборил със себе си и ѝ се обади, че беше тук. Разговорите с човек, който нищо не знаеше за него, бяха за предпочитане пред всякакви алтернативи.

– Хайде – каза тя, – разкажи ми нещо интересно!

Сподели ѝ как със сателитни снимки над Йордания са открити няколко нови структури на повече от миля югозападно от Петра (тя клатеше глава с разбиране), как е открит параклисът на Ромуел, „докакто гробар копае и се срутва в подземен свод, пълен с човешки кости“ (тук тя ахна), публикуването на 3D модел на гроба и скелета на Ричард III от университета в Лестър. Харесваше му погледът ѝ, попиващ всяка дума, въображението във въпросите, които му задаваше, оживлението ѝ след всеки факт. Стараеше се да ѝ говори бавно, но колко трудно беше да се въздържа предвид собственото си възмущение, колко надхвърляше – да продължава, за да не ѝ доскучае.

Попита я за новини от нейния живот. Тя му разказа за момченцето си, току-що навършило една година (възрастта, от която пазеше най-свежи спомени за Даниел), за мъжа си (колко интересно бе, че още го наричаше свой мъж), за приятеля си, с когото все още не живееше „изцяло“, и за работата си, която напоследък се изразявала предимно в преподаване на рисуване и моделиране, не толкова в проекти за ателието. Когато интересът се върна пак към него, той го насочи към университета и професор Агам Кох, защото всяка разходка из личния му живот щеше да свърши бързо-бързо в някой от капаните, които бе дълбал дълбоко и старателно беше покрил.

Помоли я да види снимка на детето. Тя извади телефона си, с усмивка започна да избира кадър и накрая му показа един. Господи, толкова приличаше на Дани преди седем години! Черните очи, къдравата коса, овалът на лицето. Заболя го. Уплаши се от мисълта, че би искал да разглежда още снимки на това дете, докато расте.

– Какъв искаше да станеш като малък, Сава? Кажу, добро дете ли беше?

Разсмя го. И как му олекна изведнъж. Исканше да сподели как я е видял в *Spiegel*, но не знаеше дали е подходящ момент за комплимент.

Странно беше да открие в себе си характеристики на общителен човек. До този миг беше избягвал непознатите компании, разговорите на социални теми, пиенето на кафе заради някой друг. И без това се чувстваше досаден с мисли и вълнения, достойни за споделяне единствено в дискусии с археолози. Скоковете с парашут, спускането в пещери и скалното катерене с приятели на младини, противно на очакванията, не доразвиха в него някаква разговорливост, а последвалото следване на история и археология във Великотърновския университет само зарови по-дълбоко малкото останали черти на социален индивид. Но сега убиващият на сърцето му комплекс на невълнуващ мъж се поразсея, погледът ѝ му инжектираше адреналин, както нито веднъж не се получи с Мариана...

Часовникът над бара показваше седем вечерта, когато тя потърси телефона си, за да се ориентира за времето. Не му се тръгваше, но беше убеден, че със заряда, който носеше от днес, ще може да изкара месеци наред.

– Искан да те запозная с Алекс. Докога си тук? – попита тя.

Обади му се на следващия ден, за да го покани на вечеря в четвъртък. Предложението дойде като спасе-

ние – тъкмо бе започнал да се занимава с вещите на Дани. Някои грешки и играчки свързваше с пътуванията си, други беше виждал единствено на снимки. Колко болно беше да ги свързва вече само с миналото, толкова невъзвратимо. Четири кашона. В четири кашона се побираше детето му, плюс креватче, гардероб с увиснала врата, етажерка за играчки и един люлеещ стол.

В седем без пет в четвъртък пристигна в „Драгалевци“. Таксито спря пред металната ограда и докато той се разплати, от двуетажната къща излезе висок мъж на неговата възраст, облечен с дънки и пуловер, прекоси широкото пространство за паркиране в двора и дойде да му отвори външната врата.

– Александър. Влизай. Лесно ли ни намери?

– Сава, приятно ми е. Такситата са за това. Хубава къща!

Дворът се осветяваше от ниски лампи, поставени през метър в градинските участъци, потънали под педя сняг, под краката им захрущяха ситни камъчета. Подминаха авенсис в гранитно сиво. За няколкото секунди, в които крачеха един до друг, успя да го огледа – беше по-висок, слаб, с коса и лека брада в светлокестеняв цвят, с очила. Напрегнат, може би също като него – не каза нищо повече, със сигурност не от надменност или неучтивост. Дори не можеше да предположи какво знаеше за него, какво една жена би му разказала. Не искаше да провокира с израз като „слушал съм за теб“.

– Имаме куче – каза Александър миг преди да отвори. – Надявам се, не е проблем.

Сава не успя да отговори. Голдън ретрийвърът го посрещна от другата страна на вратата, изправяйки се на задните си лапи и слагайки предните върху корема му. Той го презърна през главата, все едно кучето бе негово.

– Нали не се уплаши? – попита тя, гласът ѝ звънна в широкото антре. – Мен първия път направо ме залепи с гръб на стената!

– Всичко е наред.

Улови изражението на Александър – усмивка, провокирана от спомен. Стела се приближи, взе ръката му в своята, но го придърпа над ретрийвърта към себе си и го целуна по страните. Стана му хубаво и неудобно. Александър го освободи от кучето. Не знаеше дали беше преминал теста му.

– Дай ми палтото си – каза тя.

Отсреща на стената имаше картина. Акварел, нещо абстрактно, нещо, което не разбираше добре, но в едно бе сигурен – беше неин портрет. Свали палтото си и ѝ го подаде. Някой я беше нарисувал и я бе прикрил зад мокри цветове и нежни форми и навярно само най-близките ѝ я различаваха. А той беше ли ѝ близък? Приближи се повече и хвърли поглед на подписа в долния десен ъгъл. VS, не го бе чувал. Имаше и малка картичка, обърната с надписа напред – *Мястото ѝ е в дома на този, който е щастлив със Стела. М.* Когато се обърна към домакина си, срещна преценяващ поглед.

Въведоха го във всекидневната – слушаше мекия ѝ глас, почти не я разбираше от скоростта, с която му говореше. Помещението не бе голямо, навярно денем беше доста светло заради прозорците от пода до тавана, заели почти цялата стена, сега с приглушената светлина от двата лампона бе уютно, камината изграеше основна роля за това. Мебелите бяха семпли – много чисти форми, светли цветове, а етажерките и ниската маса бяха от обработено дърво. Дом на ерген – липсваха предмети, носещи духа на спомени, снимки в рамки, забравени книги, грехи. Заклучи, че тя идва рядко тук или просто обитава други помещения, като не се задържа.

– Къде е детето? – попита.

– О, оставих го вкъщи с Фани – каза тя, – щеше да му се приспи, а тук няма удобства, за да пренощува.

Видя как Александър отвори уста да възрази или да добави нещо, но се въздържа. Какво ли щеше да е – че решението не е било негово, че няма нищо против тя да се настани с детето си? Личеше, че държи на нея. Помисли си, че Мариана никога не оставяше Дани никъде, толкова държеше на появата му, че престана да пътува с него, щом забременя, а когато го роди, отказваше покани, ако не можеше да му осигури удобствата на чуждо място. А той още не можеше да си прости, че се попресе от новината ѝ, че чакаха дете. Че заяви, че „може би не е моментът“, че се остави ентусиазмът ѝ да го убеди. Срамуваше се – не, не се вбесяваше, когато тя на няколко пъти каза край главичката на бебето: „Тати в началото не беше сигурен, но вече е щастлив с нас.“ И заради собственото си усещане за щастие се срамуваше, никога не призна дори пред себе си, че е щастлив.

Седнаха на масата в малка трапезария, намираща се в преходното помещение между хола и кухнята. Не разбираше от музика, но тази беше хубава – пиано, саксофон и мъжки глас. Тиха, отиваше на атмосферата. Александър отвори вино, сипа на двамата, но не на себе си. Може би щеше да шофира, може би тя нямаше да остане за нощта...

– Стела каза, че си археолог – каза.

– Сава, кажи му за женския скелет, който са намерили до Исперих.

Това щеше да е моделът на разговора тази вечер – „Стела каза“, „разкажи му“. Имаше усещането, че му е повторила дословно всичко, от което се е впечатлила, но сега той искаше да чуе лично всяка дума. *Разкажи ми. Стела каза...* Питаше се така не изпадна ли в неудобната позиция да демонстрират близостта си от часовете в кафенето. Какво изпитваше партньорът ѝ, когато слушаше, какви ли изводи си правеше, ревнуваше

ли? Самият той би ли ревнувал? Никога не бе ревнувал Мариана, но имаше усещането, че ако на нейно място беше Стела, щеше да познава ревността.

Наблюдаваше как Александър гледа Стела – четеше обожанието в очите му, но и че още не е свикнал с връзката им, притесняваше се от реакциите ѝ, следеше отношението ѝ към всичко. Никога не бе изпитвал този страх в брака си. Никога не бе изпитвал силни чувства спрямо Мариана, не я беше боготворил. Домакинът му бе всичко онова, което той не беше. И притежаваше това, което никога не беше имал.

– Предстои преустройство – каза Александър. – Горният етаж...

Доля вино в чашата му – беше му благодарен за това. Вече усещаше влиянието на алкохола – отпуснаше го, мисълта му ставаше по-плавна и не можеше да скача толкова стремглаво към миналото, от което го болеше. Друг бе въпросът, че развързваше въображението му. Ето сега например, ако се случи нещо – катаклизъм някакъв, който би довел до масово погребване на хора изпод пепел и огромна скална маса, и някой ден, след хиляди години, археолози ги намерят, как щяха да интерпретират срещата им? Младо момиче и двама мъже около четиридесетте, разположени на равни разстояния един от друг, без да е ясно кой с кого е бил и как са си я разделили. Такива глупости. Мисли на разстроен археолог, безсмислици, фантастика, блян на самотен мъж. Знаеше къде би бил, ако не беше тук. Отпи от виното. Тук бягаше почти успешно. Пак отпи.

– ...но колко би издържал така? – попита тя. – Не мисля, че е работа за цял живот. Представям си болките в гърба и коленете, жегата...

– Да не забравяме вкуса на пръст в сандвича – засмя се той.

Александър се усмихна срещу него.

– Не, с това се свиква. Мисля, че в един момент приемаш и гържда под гърждобрана, и изтръпването на краката. Най-зле е чувството да имаш броени дни, за да спасиш находка, преди да мине някой с булдозера отгоре...

Александър се извини и се изправи, прошепна нещо на Стела и отиде в хола. От мястото си в трапезарията, докато продължаваше да ѝ разказва, го виждаше как включи телевизора, намали звука, колкото да го чува само той на фона на музиката от уредбата, изгледа прав края на новините и прогнозата за времето. Имаше изправена стойка, гържеше дистанционното в ръка, застинал пред екрана. Прие информацията, изключи телевизора и се върна.

– И сега какво, чакаме Кралството да задейства член 50, за да напусне Европейския съюз? – каза, като седна пак на масата. – Колко би могло да продължи това излизане?

Поредна тема, по която можеше да разговаря с него дълго – дали бяха успели да разбият клишето за конфликта между архитекти и археолози? След малко заговориха за Берлин, но щом отвориха темата за атенатата отпреди три дни, и двамата усетиха, че губят Стела – тя скръсти ръце и като че ли се присви, след което се облегна назад в стола си. Размениха още две-три изречения – забеляза как Александър се двоуми дали да е любезен домакин или любящ партньор, а после смени темата.

Несигурност във връзката или съзнателно отдаване? Следеше я като своеобразен барометър, според който преминаваше към друг въпрос. Относно Брекзит тя прояви видим интерес, но беше ясно, че го прави от уважение към двамата – разбира се, това не бе типичен мъжки разговор в компанията на жена. Откритията при разкопките на площад „Света Неделя“ я вълнуваха. Двамата можеха да кажат много в областта

си – Сава разкри информация за откритите предмети, Александър заговори за плановете на общината за реконструкцията на мястото. Стела следеше изказванията им като емоционален зрител на тенис турнир. И за него се превърна в цел да свежда сведенията до факти от неин интерес.

Доливане на вино в чашата му. Домакинът му беше любезен, твърде любезен и като любим – ето, не пиеше. *Стела ще спи у тях тази нощ.* Камо доказателство, че не живее тук „уцзяло“.

Наблюдаваше как Александър я гледа в очите, когато тя му заговори, как неговите започваха да светят. Как произнася името ѝ, сякаш за него бе въпрос на чест, как я докосва, докато преминава покрай нея. Стела бе жена, която всеки би искал да докосне, но Александър изглеждаше като човек, който я бе заслужил. Тя изглеждаше като човек, който заслужава онзи, който съзнава, че я е спечелил. Той никога не бе печелил никоя жена, не му се бе налагало да прави жертви, компромиси със себе си, да се съревновава...

От време на време Александър вдигаше вежди, а тя кимаше и той отиваше до кухнята и носеше следващото ястие. Не тя, а той. Замисли се на колко от събиранията, на които с Мариана бяха домакини – които за петте години не достигнаха на брой и пръстите на едната му ръка, той бе обслужвал масата, докато Мариана беше забавлявала компанията. Никога. Все едно това не беше мъжка работа, а Мариана бе невидима къщовница, която нямаше да позволи. Чудеше се носеше ли някаква вина, че не погледна отвъд ролята ѝ на съпруга и жена и не видя и подчерта с отношението си личността ѝ. Със свито сърце сега признаваше пред себе си, че Мариана просто не го носеше в себе си – онази ярка отличителна искра, която Стела не успяваше да скрие дори с мълчание...

– ...и за първи път изложил картините си – започна да разказва тя. Господи, гано и той не гледаше към нея, както я изпиваше с поглед Александър. – И един ден там влязъл много известен критик. Вървял из залата, наклонял глава пред това и онова платно и накрая отишъл при художника. „Искате ли да ви кажа професионалното си мнение за изкуството ви?“, попитал. „Да, разбира се, кажете“, казал художникът. „Ами смятам, че е безсмислено.“ „О, няма значение, въпреки това ми кажете!“

Имаше чувството, че и да анонсираше покачване на акции на Уолстрийт, той щеше да е също толкова запленил. Александър се разсмя, личеше му, че чува вица за пръв път. Никога – съвсем честно – Мариана никога не го бе впечатлявала по този начин. Чак го хвана срам, че ги сравни.

Стела определено беше по-добра в разказването на комични ситуации и анекдоти. Александър се опита с виц за архитекти, но не успя да я настигне по ниво. Сега той да сподели ли смешките, които си подхвърляха археолозите на терен – *ние сме добри съпрузи, защото с остаряването на половинките ни все повече се интересуваме от тях?* Или да произнесе клишето *защо над седемдесет процента от археолозите са жени – защото обичат да се ровят в миналото!* Усещаше как биха прозвучали такива вицове в компанията на жена. Беше неуважително към пола ѝ, дори не към възрастта ѝ.

– Видях снимката ти в *Spiegel* – каза.

– В *какво?*

– Немско списание – поясни Александър.

Тя се разсмя. Беше толкова искрена, не знаеше.

– На изложбата на един фотограф – каза той.

– Така ли? – Усмивката ѝ улезна.

– Финландец, мисля...

– Да. Кари Иконен – каза тя. Може би беше носталгия. Александър изглеждаше така, сякаш не подозираше.

Навярно мислеше, че е била на събитието като гост. В противен случай вероятно в очите му би пламнала онази искра гордост, че я притежава.

– Още вино, Сава?

Но той я обожаваше и си личеше, че е от хората, които връщат разговори и събития, за да ги преценят спокойно. Кои гости бяха отразявани в списания?

Телефонът на Стела зазвъня и тя потърси – какво беше това? – одобрението на Александър, за да отговори. Двамата с него останаха насаме, заговориха за Брекзит – неутрален мъжки разговор, който да удуши неудобството, че нищо не знаеха един за друг. Тя се върна след няколко минути видимо развълнувана, любопитно бе да проследи реакцията на Александър, който уж продължи да слуша него, но следеше през секунда изражението ѝ. След малко тя се протегна към лицето му, а той се приведе с ухо към нея. Почувства се дължен да говори, за да им даде мига уединение, в който тя да сподели най-много с изречение това, което беше важно, след което Александър стисна ръката ѝ в своята.

– Мъжът ми се обади – обясни тя. Целунаха се. Беше мило. Толкова, че дори песента, идваща от хола, утихна деликатно, навярно за да му даде възможността да чуе какво му прошепна тя: – *Всичко е заради теб.*

И кучето като част от съвършеното семейство, което очевидно бяха, дойде, докосна я с муцуна, за да си обясни емоцията ѝ, и легна в краката ѝ. Той проследи как Стела вдигна ходила от пода, плъзна ги по козината – някаква игра, която кучето обичаше, защото сложи глава на пода и вдигна лапа. Споделиха, че вдругиден заминават за Боровец с детето, Александър карал ски, но този път щял да се отдаде на времето със Стела. Личеше си, че тя е поласкана, макар да изказа съжаление за жертвата му.

– Сава, ти караш ли ски? – попита Стела. Той покла-

ти отрицателно глава. – Така ли? А бих се обзаложила, че си скиор...

– Мисля, че се катери – каза Александър.

– Да?

– Последно се катерих преди около петнайсет години – каза Сава.

– От това ли ти е белегът? – попита тя. – От скала̀ ли си падал?

Той отрече.

– От какво е?

Той сведе поглед към чинията си, намести ножа както трябва. С периферното си зрение видя как Александър се протегна и докосна ръката ѝ. Парчето откъм хола свърши, паузата го следващото бе необичайно дълга.

– Катастрофа ли? – попита тя.

Усети пулсирането в белега, избиването на потта. Не можеше да си позволи да я погледне. Потърси ръб в покривката, нещо, което да докосне, за да повярва, че е тук. От хола започна друго парче, Александър пое гръх, извини се и се изправи. В тишината, надвиснала над масата, го чу да качва стълбите към втория етаж.

– Извинявай, не знаех, че темата е деликатна – каза тихо Стела.

– Заслужавам всяко питане в тази връзка...

Тя замълча, но той не искаше уединение с тази тема. В уединението се чуваха звукът от сблъсъка, викът на Мариана точно преди него, оглушаването след това.

– Сам ли беше в колата, Сава?

Той отмести поглед още встрани, после затвори очи. Стисна челюст.

– Извинявай – каза тя.

Той не отговори нищо. В този момент единствената мисъл в главата му бе да внимава да не рухне. Добре, че домакинът не беше тук.

– Извинявай, Сава.

– Всичко е наред – каза и рязко се изправи. Столът изскърца по паркета. Смути се, не бе целил да вдига шум. – Аз само ще изляза малко навън...

– Да, ето оттук. – Тя също стана и посочи към антрето. Кучето тежко се надигна и го последва, тя остана.

Вън духаше. Ретрийвърът направи няколко крачки към колата, но се спря, подуши въздуха и се върна, а после седна под козирката на външната врата, съвсем до него. Най-интересно бе, че досега в такива мигове мисълта, че иска да остане сам, да е далеч от тук, да се затвори вкъщи, бе единствена, а сега се радваше, че е сред хора, че няма да има възможност да потъне. Потърси запалката си, бе му останала една цигара – смачка пакета и го пъкна пак в джоба си. Запали.

Вратата зад гърба му се отвори, обърна се и я видя.

– Хей, тук е студено – каза той. Тя затвори и се настани до него, като потърка с длани раменете си. – Върни се да си вземеш нещо, ще настинеш...

– Кога пак ще се върнеш в София? – попита тя.

– Не знам. – Той вдигна рамене. Издиша дима от цигарата си. – Като прогам апартамента, не мисля, че...

Няколко секунди тишина. Само гръхът ѝ, който секна, вятърът...

– И все пак... – Погледът ѝ, толкова объркан и очарователен. – Няма ли нещо или някой тук... Съвсем ли скъсваш с България?

Не сваляше очи от нейните. Искаше да се пресегне и да отмести кичура коса, който бе паднал над окото ѝ, но това бе толкова интимен жест – той беше гост, не беше враг. Вдигна ръка пред лицето си, сви всички пръсти освен показалеца. *Едно*. Обърна се към двора, но прогължи да усеща погледа ѝ по лицето си, докато и тя не го отклони. Помълчаха. Вятърът направо хапеше.

– Може ли една цигара? – попита тя.

– Последната е – каза той, понечи да ѝ я предложи,

но реши, че въобще не е учтиво и тъкмо дръпна ръката си, когато тя посегна, хвана китката му и я насочи към лицето си.

– Само два пъти – каза тя. Дръпна от цигарата, после отпусна ръката му и презърна тялото си с две ръце.

По кожата му остана отпечатък от докосването ѝ. Ако Александър беше тук, навярно щеше да постави глави върху раменете ѝ, да притисне гърба ѝ към гърдите си, но той не беше. Дупка в атмосферата. Липсващ елемент. Сега усети колко липсваше на тялото му допирът до друго тяло. Бе на сантиметри от нея, но на милиарди километри от интимността. Може би само с копнежа да го докосне пак, да хване ръката му, да я приближи до устните си, да всмукне дълго – *по-дълго, моля* – от цигарата. Тя пак пусна китката му, за да започне да му липсва.

– Ще вляза вътре – каза.

Той кимна. Остана със студа, още по-леген, докато допуши милиметрите цигара още по-сам.

Когато влезе обратно в къщата, завари двамата презърнати до камината – Александър зад гърба ѝ, обвил с ръце крехкото ѝ тяло, точно както го бе измислил преди малко той, подпрял глава върху косата ѝ. И кучето, полегнало в краката им, навирало глава като някой достолепен сфинкс.

Щом го видя, тя рипна. *Десертът*. Пак около масата. Ябълков пай. *Ти ли си го правила?* О, не, само помагах. Нова тема. По-жива музика. Александър бе категоричен, че ще го закара – няма да го остави да си поръчва такси. Не, Сава си има принципи. О, Александър също. Като гост бе длъжен да се съобрази.

Когато спряха пред къщата в „Лозенец“, Александър излезе от колата, а тя се пресегна от задната седалка, сложи ръка на рамото му, той – своята върху нейната,

стисна я. И когато дойдеш пак, ще се обадиш, обещаваши ли? Да, да, непременно. Тя излезе. Може би нямаше да се приеме за нахално, ако бе целунал опакото на гланта ѝ. Късно. Видя как Александър я прегръща като любима, как заравя глава между главата и качулката ѝ, може би ѝ шепнеше любовни думи. Ръцете ѝ погалиха гърба му изпод разтвореното му палто.

Когато отново влезе в колата, носеше аромата на парфюма ѝ.

– „Белите брези“?

– Много бих искал да ме оставиш на първата стоянка за таксита, благодаря за вечерта!

– Е, гостите не трябва да са толкова инатливи – каза Александър, като зави в първата пряка.

– Шофьорите не бива да са твърдоглави – отвърна той.

Александър се обърна – само миг отклоняване на поглед от движението по пътя, видя изненадата в очите му – издържа на този поглед, но замълча. На светлината от сменящи се улични лампи лицето му се изопна. Питаше се какво мисли, дали прехвърля спомени от вечерта и тегли впечатлението си от него, дали образът на Стела се преплита с разочарованието, дали успява да взмие всичко, дали, като се върне вкъщи, ще я чуе. Той би се обадил – никога не се беше обаждал, след като пристигне, но и никога не беше имал нея. А дали, ако тя беше на мястото на Мариана преди шест години, той щеше да се вслуша в думите ѝ и да не пътуват през нощта? Размърда се едва когато приближиха „Белите брези“.

– Тук, веднага вляво. Бялата кооперация. Тук е добре...

Двигателят спря. Тишина от половин минута, в която не помръднаха. Чуваше дишането му, накъсано. Кокалчетата на ръцете му бяха побелели от стискането на волана.

– Бих искал да се качиш догоре с мен, за да ти дам нещо – каза Сава.

Александър се пробуди. Сепна се, пое въздух. Остана все така вкаменен, а после се раздвижи. Пътуваха в асансьора в неудобство. Тишина като от съжаление за казани прибързано неща, непроизнесени извинения и непростени грехове.

Отключи и го покани вътре. Александър влезе и се поколеба накъде да продължи. Сава му посочи стаята в дъното, вратата бе притворена. Бе толкова тихо, че по коридора чуваше дишането си, бученето в ушите си.

През прозореца, останал вече без пердета, влизаше синкава светлина на нощ и голото креватче изглеждало като с остри ръбове и черни пръчки, зловещо празно, като оставащо завинаги забито в пода. За вечни времена.

– Мисля, че на вас то би могло да влезе в употреба – каза и прочисти гърлото си. – Можем да го разглобим за няколко минути, ще се побере в колата...

– Не знаех...

– И тези – продължи, като посочи четирите кашона с дрехи и играчки. – Ще ми направих... Ще ми олекне, ако знам, че някой някъде ги ползва.

Александър се приведе, сложи длани над коленете си и наклони глава.

– Съжалявам за загубата – каза едва чуто.

Валентина Музійска
ПЕТ ГОДИШНИ ВРЕМЕНА

Редактор *Петя К. Димитрова*
Дизайн на корицата *Биляна Славкова, Kontur Creative*
Коректор *Цвета Нинкова*
Предпечат *Ивайла Пеева*

Българска. Първо издание.
Формат 60x90/16
Печатни коли 32
ISBN 978-619-164-509-1

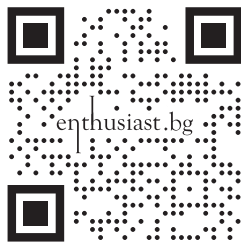
Издава

enthusiast

Запазена марка
на „Алто комюникейшънс енд пблшишнз“ ООД

София, бул. „Васил Левски“ 31
тел.: 02 943 87 16
e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите
от www.enthusiast.bg

Печат РОПРИНТ

Четирима мъже един след друг срещат пленяваща млада жена и от този момент нататък вече нищо не е същото. Четирите годишни времена и Стела – неизменно присъстваща като пети сезон в живота на всеки от тях.

История за невъзможна връзка, за компромисите в името на любовта, за прекрочването на граници, за силата на ревността, за семейните отношения и израстването на едно момиче, разказана в обратна хронология от последната ѝ среща до голямата ѝ любов, с която винаги е бил сравняван всеки мъж в живота ѝ.

„Имах усещането, че не ми се иска да се откъсна от текста, защото е така поднесен, че не те оставя безразличен за това, което ще стане, каквото и да е то. Гръбнакът на сюжета е перманентно очакване на изненада, за която не е подсказано. И още нещо. Трябва да подчертая, че се срещаме с произведение, в което диша градът. Без самонасада, без пренебрежение към периферното, с тънка самоирония и в радостите от такова битие сме приобщени в тази книга към един сполучлив образец на градска проза. Надявам се същото да усети и интелигентният читател.“

– Проф. Боян Биолчев

Цена: 20 лв / 10.25 €

9 786191 645091

www.enthusiastr.bg